

วิทยานิพนธ์

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของ
นักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระบุรี

**Factors Related to Health Self-care Behaviors of
Vocational Training College Students,
Saraburi Province**

นายสุรพงศ์ คล้ายเกตุ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2550

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สุขศึกษา)

ปริญญา

สุขศึกษา

สาขา

พลศึกษา

ภาควิชา

เรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัย
อาชีวศึกษา ในจังหวัดสระบุรี

Factors Related to Health Self-care Behaviors of Vocational Training College
Students, Saraburi Province

นามผู้วิจัย นายสุรพงษ์ คล้ายเกตุ

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์เรณูมาศ มาอ่อน, ค.ศ.)

หัวหน้าภาควิชา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทรงศักดิ์ น้อยสินธุ์, ศศ.ม.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อัจจงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา
ในจังหวัดสระบุรี

Factors Related to Health Self-care Behaviors of Vocational Training College Students,
Saraburi Province

โดย

นายสุรพงษ์ คล้ายเกตุ

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (สุขศึกษา)

พ.ศ. 2550

สุรพงษ์ คล้ายเกตุ 2550: ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระบุรี ปรินญาวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (สุขศึกษา) สาขาสุขศึกษา ภาควิชาพลศึกษา ปรธานกรรมการที่ปรึกษา: รองศาสตราจารย์เรณูมาศ มาอุ่น, ค.ศ. 175 หน้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระบุรี โดยศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง คือ นักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคซีเมนต์ไทย ทำหหลวง จำนวน 334 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ค่าสถิติที่ใช้ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าทดสอบไคสแควร์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยที่สำคัญพบว่า 1) พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในจังหวัดสระบุรี อยู่ในระดับปานกลางร้อยละ 41.00 2) ปัจจัยทาง ชีวสังคม ได้แก่ ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือนมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 และ .01 ตามลำดับ 3) ปัจจัยนำ ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง ทักษะคิดต่อการดูแลสุขภาพตนเอง การรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพตนเอง การรับรู้สภาวะสุขภาพของตนเอง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 4) ปัจจัยเอื้อ ได้แก่ การมีและเข้าถึงสถานบริการสาธารณสุข และสถานบริการสุขภาพอื่นๆ ที่นักศึกษาสามารถเข้าไปใช้บริการได้อย่างสะดวกมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5) ปัจจัยเสริม ได้แก่ การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลใกล้ชิด และการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อจากแหล่งต่างๆ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 6) ตัวแปรที่ร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษา มี 4 ตัวแปร ได้แก่ การรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพตนเอง ความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติตนในการดูแลสุขภาพตนเอง การรับรู้สภาวะสุขภาพของตนเอง การได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลใกล้ชิด และการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อจากแหล่งต่างๆ สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาได้ร้อยละ 66.30 ตัวแปรทำนายได้ดีที่สุด คือ การรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพตนเอง สามารถทำนายได้ร้อยละ 49.80

Surapong Klaiket 2007: Factors Related to Health Self-care Behaviors of Vocational Training College Students, Saraburi Province. Master of Science (Health Education), Major Field: Health Education, Department of Physical Education. Thesis Advisor: Associate Professor Ranumas Ma-oon, Ph.D. 175 pages.

This research is the descriptive research, which was purposed to study the factors associating with health Self-care Behaviors of Vocational Training College Students, Saraburi Province by observing 334 participants which were Cimenthai thaluang technical college students, by purposive selected. The device used in the research was the questionnaire, which was made by the researcher and had already passed the quality test at satisfied level. Software program was used in the data analysis and the statistics figures that ware used in the research were percentage, mean, standard deviation, Chi-square test, Pearson's Product Moment Correlation Coefficient, and Multiple Regression Analysis.

The research found that: 1) Health Self-care Behaviors of Vocational Training College Students, Saraburi Province were mostly at the moderate level which was 41.00%. 2) Bio-social factors, which were education level and salary were associated with health self-care behaviors of the students with statistical significant at the level of .001 and .01 respectively. 3) Predisposing factors, which were knowledge about the health self-care behaviors, attitude towards health self-care behaviors, the acknowledgement of the benefits of self-care behaviors, the acknowledgement of the health condition behaviors had positive relation with health self-care behaviors of the students with statistical significant at the level of .01. 4) Enabling factors, which were the adequacy and the convenient access to the public health care service and other health services had positive relation with health self-care behaviors of the students with statistical significant at the level of .01. 5) Reinforcing factors, which were social support from intimate ones and the acknowledgement of information from different sources of media had positive relation with health self-care behaviors of the students with statistical significant at the level of .01. 6) There were four variables used in predicting health self-care behaviors of the students, which were the social support form intimate ones, the acknowledgement of the benefits of self-care behaviors, knowledge about the health self-care behaviors, the acknowledgement of the health condition behaviors and the acknowledgement of social support from intimate ones and the acknowledgement of information from different sources of media. All of these had predicted health self-care behaviors for 66.30%. The best predictive variable was the acknowledgement of the benefits of self-care behaviors, which could had predicted health self-care behaviors for 49.80%.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยความเรียบร้อยเป็นอย่างดี ทั้งนี้ได้รับความกรุณาอย่างสูงจากรองศาสตราจารย์เรณูมาศ มาอุ่น ประธานกรรมการที่ปรึกษาที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ จนทำให้งานวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้อง และมีคุณค่าทางวิชาการอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณยิ่ง

กราบขอบพระคุณ อาจารย์วิชาเอกสุขศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทความรู้ และแนวคิดทฤษฎีต่างๆ อันเป็นพื้นฐานนำมาบูรณาการเป็นวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

ขอขอบพระคุณ วิทยาลัยเทคนิคซีเมนต์ไทย ท่าหลวง อำเภอบ้านหมอ จังหวัดสระบุรี ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูล ขอขอบคุณนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษา ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามด้วยความตั้งใจ ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโทสุขศึกษา(ภาคปกติ) รุ่น 8 และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ทุกท่านที่ได้กล่าวนาม ณ ที่นี้ที่มีส่วนช่วยเหลือ สนับสนุน และให้กำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายสุดขอกราบขอบพระคุณ บิดา มารดา ผู้ให้ชีวิตและให้ทุกสิ่งทุกอย่าง ขอขอบคุณพี่สาว และเพื่อนๆ ที่คอยให้กำลังใจ ขอขอบคุณ คุณจันทิมา ไขยอนันต์ ที่คอยให้ความช่วยเหลือสนับสนุน ขอขอบคุณครอบครัว สุภธรรมกิจ ที่ให้ความช่วยเหลือในด้านที่พักอาศัยในระหว่างทำการศึกษาขอ มอบคุณค่าคุณประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์แก่ บิดา มารดา คณาจารย์ และทุกๆ ท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

สุรพงศ์ กล้ายเกต

มกราคม 2550

สารบัญ

	หน้า
สารบัญ	(1)
สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
คำนำ	1
วัตถุประสงค์	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตการวิจัย	5
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามปฏิบัติการของตัวแปรและนิยามศัพท์	7
การตรวจเอกสาร	11
พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง	12
ลักษณะธรรมชาติของนักศึกษาอาชีวศึกษา	63
ทฤษฎีที่อธิบายปัจจัยที่สัมพันธ์ของพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเอง	64
กรอบแนวคิดในการวิจัย	72
สมมติฐานการวิจัย	73
อุปกรณ์และวิธีการ	74
รูปแบบการวิจัย	74
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	74
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	75
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	78
วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	80
ผลและวิจารณ์	82
ผล	82
วิจารณ์	114

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
สรุปและข้อเสนอแนะ	121
สรุป	121
ข้อเสนอแนะ	126
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	129
ภาคผนวก	141
ภาคผนวก ก รายนามผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ	143
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	145
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	175

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวน และร้อยละของลักษณะทางชีวสังคม	84
2	จำนวน และร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับความรู้เกี่ยวกับการปฏิบัติในการดูแลสุขภาพตนเอง	88
3	จำนวน และร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับทัศนคติต่อการดูแลสุขภาพตนเอง	89
4	จำนวน และร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามการรับรู้ภาวะสุขภาพตนเอง	90
5	จำนวน และร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับการรับรู้ประโยชน์ของการดูแลสุขภาพตนเอง	91
6	จำนวน และร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับของการมี และ การเข้าถึงสถานบริการสาธารณสุข หรือสถานบริการสุขภาพ ในรูปแบบอื่นๆ ที่นักศึกษาสามารถเข้าไปใช้บริการได้อย่างสะดวก	92
7	จำนวน และร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับของการได้รับแรงสนับสนุนทางสังคมจากบุคคลใกล้ชิด และการได้รับข้อมูลข่าวสารผ่านสื่อจากแหล่งต่างๆ ได้แก่ บุคคลในครอบครัว ครู โภชนา วิทยุ แผ่นพับ สื่อสิ่งพิมพ์ บุคลากรทางการแพทย์ และสาธารณสุข	94
8	จำนวน และร้อยละของนักศึกษาจำแนกตามระดับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	96
9	ค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางชีวสังคมกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	100

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
10	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองรวม 5 ด้านของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	103
11	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้านการบริโภคอาหารของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	104
12	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้านการออกกำลังกายของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	105
13	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้านพฤติกรรมหลีกเลี่ยงพฤติกรรมเสี่ยงทางสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	106
14	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้านการจัดการกับความเครียดของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	107
15	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยนำกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้านการใช้บริการสถานบริการทางสุขภาพของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	108
16	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเอื้อกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	109
17	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเสริมกับพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	110
18	ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ แสดงตัวแปรที่สามารถร่วมกันทำนายพฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองของนักศึกษาวิทยาลัยอาชีวศึกษาในจังหวัดสระบุรี	112

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการบริโภคอาหารของนักศึกษา	19
3	กรอบแนวคิดในการวิจัยแสดงความสัมพันธ์ของตัวแปร	73